

SVEA HOVRÄTT
Mark- och miljööverdomstolen
060207

PROTOKOLL
2023-02-20
Föredragning i
Stockholm

Aktbilaga 6
Mål nr P 13017-22

RÄTTEN

Hovrättslagmannen Claes-Göran Sundberg, hovrättsrådet Rikard Backelin, referent, och tf. hovrättsassessorn Alexandra Tavaststjerna

FÖREDRAGANDE OCH PROTOKOLLFÖRARE

Föredraganden David Sandberg

PARTER

Klagande

Bygg- och miljönämnden i Norrtälje kommun

Motparter

1. W.J

2. P.E

SAKEN

Rättidsprövning; nu fråga om avvisning av överklagande

ÖVERKLAGAT AVGÖRANDE

Nacka tingsrätts, mark- och miljödomstolen, dom 2022-10-21 i mål nr P 5714-22

Genom den överklagade domen undanröjde mark- och miljödomstolen Bygg- och miljönämnden i Norrtälje kommuns beslut om avvisning av W.J:s och P.E:s överklagande av ett av nämnden tidigare meddelat bygglovsbeslut, samt återförvisade målet till nämnden för fortsatt handläggning. I domskälen anförde domstolen att delgivningen som legat till grund för avvisningsbeslutet inte hade skett på föreskrivet sätt och att ärendet därför skulle återförvisas för en ny rättidsprövning.

Nämnden har överklagat mark- och miljödomstolens dom och yrkat att Mark- och miljööverdomstolen ska fastställa nämndens beslut om avvisning.

Dok.Id 1910680

Postadress	Besöksadress	Telefon	Telefax	Expeditionstid
Box 2290 103 17 Stockholm	Birger Jarls Torg 16	08-561 670 00 08-561 675 50 E-post: svea.hovratt@dom.se www.svea.se		måndag – fredag 09:00–16:30

Efter genomgång av handlingarna fattar Mark- och miljööverdomstolen följande

BESLUT (att meddelas 2023-02-24)

Mark- och miljööverdomstolen avvisar Bygg- och miljönämnden i Norrtälje kommuns överklagande.

Skälen för beslutet

Är återförvisningsbeslutet överklagbart?

Ett beslut genom vilket ett ärende återförvisas till en lägre domstol eller till en förvaltningsmyndighet får överklagas endast om beslutet innefattar avgörande av någon fråga som inverkar på ärendets utgång (37 § andra stycket lagen [1996:242] om domstolsärenden). Mark- och miljödomstolens ställningstagande att delgivningen inte har skett på korrekt sätt binder nämnden vid den fortsatta prövningen efter återförvisningen. Beslutet är därmed överklagbart.

Överklagande av beslut om rättidsprövning

När det gäller rättidsprövningar utgör den beslutande myndighetens formlösa ställningstagande att ett överklagande har gjorts i rätt tid inte något överklagbart beslut. Ett sådant ställningstagande, som kommer till uttryck genom att överklagandet och övriga handlingar lämnas över till överinstansen (se 46 § förvaltningslagen [2017:900]; jfr 41 och 45 §§ samma lag), är också bindande för överinstansen och kan inte ändras på talan av någon annan part i ärendet (se rättsfallet HFD 2011 ref. 65 med där förekommande hänvisningar samt prop. 2016/17:180 s. 272 f.). Det kan utifrån den ordningen uppfattas som inkonsekvent att en överinstans undanröjande av ett avvisningsbeslut skulle få överklagas (jfr Welamson & Munck, *Processen i hovrätt och Högsta domstolen* [2022, 6 uppl.] s. 146 med not 36). Något uttryckligt förbud mot det finns dock inte för allmänna domstolar i ärendelagen eller rättegångsbalken.

Innan ikraftträdandet av den nya förvaltningslagen fick ett överklagande som avvisats på grund av att det kommit in för sent överklagas i samma ordning som beslutet i

huvudsaken. Om avvisningsbeslutet efter överklagande prövades av en högre instans, fick den högre instansens beslut i frågan inte överklagas (30 § äldre förvaltningslagen [1986:223], ÄFL). I förarbetena till den nya förvaltningslagen konstaterades att det stora flertalet förvaltningsbeslut överklagas till allmän förvaltningsdomstol och att motsvarande begränsning av antalet instanser i 33 § fjärde stycket förvaltningsprocesslagen (1971:291), FPL, därför blir tillämplig. Utifrån utgångspunkten att förvaltningslagen bör reserveras för generella bestämmelser ansåg regeringen att det inte var motiverat att ha kvar en bestämmelse som begränsar möjligheten att i mer än en instans överklaga avvisningsbeslut som grundas på att överklagandet har kommit in för sent. (Se prop. 2016/17:180 s. 256 och 259.)

Beslut som överklagas till mark- och miljödomstol handläggs i domstolarna enligt ärendelagen. Denna lag innehåller inte någon motsvarighet till bestämmelsen i 33 § fjärde stycket FPL. Det finns alltså inte någon begränsning av antalet instanser som kan pröva ett beslut varigenom ett myndighetsbeslut avvisats såsom för sent inkommet. I de nyss nämnda lagförarbetena angav regeringen att det saknades anledning att i det lagstiftningsärendet ta ställning till om sådana bestämmelser borde införas i speciallagstiftning där regleringen i 30 § ÄFL tidigare varit tillämplig. Den frågan fick i stället vid behov övervägas särskilt (se a. prop. s. 259).

Sedan tidigare gäller en begränsning för överklagande av lantmäterimyndighets avvisningsbeslut enligt 17 kap. 2 § andra stycket med hänvisning till 15 kap. 2 § första stycket 9 fastighetsbildningslagen (1970:988). Lagstiftaren har däremot inte gjort några överväganden om införandet av en sådan begränsning för de övriga förvaltningsbeslut som överklagas till mark- och miljödomstolarna. Det kan ifrågasättas om det finns skäl för den nuvarande ordningen, som innebär att ett förvaltningsbeslut varigenom ett överklagande avvisats såsom för sent inkommet kan prövas av flera domstolar när det gäller förvaltningsärenden enligt miljöbalken och plan- och bygglagen (2010:900), medan så inte kan ske i den stora majoriteten av förvaltningsärenden.

Har beslutet gått byggnadsnämnden emot?

När en enskild överklagar en länsstyrelses beslut avseende ett överklagat kommunalt

beslut är huvudregeln att den kommunala nämnd som först har beslutat i saken är motpart till den enskilde i domstolen sedan handlingarna i målet har överlämnats till mark- och miljödomstol (5 kap. 2 § lagen [2010:921] om mark- och miljödomstolar, LOM). Byggnadsnämnden får därför som utgångspunkt anses ha varit part i målet i mark- och miljödomstolen. Av 5 kap. 1 § LOM samt 36 § ärendelagen följer vidare att mark- och miljödomstolens avgörande får överklagas av den som avgörandet angår om det har gått honom eller henne emot. När, som i detta fall, överklagandet gjorts av en kommunal nämnd ska frågan om klagorätt bedömas utifrån de intressen som nämnden har att bevaka i målet.

Byggnadsnämnder har i praxis bedömts sakna rätt att överklaga högre instansers beslut varigenom beslut om bygglov upphävts. Som skäl för detta har anförts att det inte kan anses vara nämndens uppdrag enligt plan- och bygglagstiftningen att bevaka sitt beslut att ge bygglov i en efterföljande domstolsprocess och att överklaga om det upphävs. (Se t.ex. rättsfallet MÖD 2018:26 och Mark- och miljööverdomstolens dom den 20 mars 2019 i mål nr P 10076-17.) Det kan också nämnas att en kommunal nämnd ansetts sakna rätt att överklaga en högre instans beslut om återförvisning i ett mål om tillsyn enligt plan- och bygglagstiftningen (se MÖD 2017:39). Även i det avgörandet gjordes bedömningen med utgångspunkt från de intressen nämnden hade att företräda i målet. Som en konsekvens av överinstansens ställningstagande att den ifrågasatta åtgärden – uppförandet av ett trädäck – hade vidtagits i strid med plan- och byggreglerna skulle nämnden behöva vidta ytterligare tillsynsåtgärder. Detta inverkar inte på bedömningen av frågan om nämndens klagorätt. I en fråga som är nära besläktad med den som nu är aktuell har Mark- och miljööverdomstolens beslut att återställa den försuttna tiden för att överklaga en byggnadsnämnds bygglovsbeslut inte heller ansetts angå nämnden på det sätt som krävs för att denna ska ha rätt att klaga på beslutet (se rättsfallet NJA 2021 s. 334, där Högsta domstolen först konstaterat att nämnden inte heller i egenskap av part haft någon rätt att överklaga Mark- och miljööverdomstolens beslut).

Med utgångspunkt från vad som nu har sagts kan det inte anses falla inom de intressen som nämnden har att företräda i detta mål att bevaka vare sig sitt beslut att ge bygglov eller sitt beslut att avvisa överklagandet av bygglovsbeslutet. Mot denna bakgrund har

nämnden inte rätt att överklaga mark- och miljödomstolens dom. Nämndens överklagande ska därför avvisas.

Denna bedömning skiljer sig från den som Mark- och miljööverdomstolen gjorde i dom den 14 december 2022 i mål nr P 14061-21. Domen har överklagats till Högsta domstolen som den 30 januari 2023 gett prövningstillstånd i mål nr Ö 124-23. Mot bakgrund av dessa avgöranden får det anses vara av vikt för ledning av rättstillämpningen att detta mål prövas av Högsta domstolen. Mark- och miljööverdomstolen tillåter därför att beslutet överklagas (se 5 kap. 5 § LOM).

HUR MAN ÖVERKLAGAR; se bilagaA

Överklagande senast 2023-03-24

David Sandberg

Protokollet uppvisat/